Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 132. szám. Nagyvárad. Szombat 1914 junius 13

A közigazgatási reform.

Sándor János belügyminiszter előterjesztette a reformot.

Sándor János belügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésében a vármegyei közigazgatás reformjáról a következő három törvényjavaslatot terjesztette elő:

1. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről.

2. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatási alkalmazottak lényegesebb személyi és szolgálati viszonyairól.

3. Törvényjavaslat a vármegyei közigazgatásról.

Az alábbiakban adjuk a három javaslat ismertetését.

I. **A vármegyei közigazgatási alkalmazottak kinevezéséről** szóló törvényjavaslat négy szakaszból áll.

A kinevezési rendszer.

Az első szakasz kimondja, hogy vármegyékben a közigazgatást kinevezett alkalmazottak látják el önállóan vagy önkormányzati szervek közremüködésével. Az alkalmazottak közül az V. és VI. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a király, a VII—IX. fizetési osztályba tartozó tisztviselőket a belügyminiszter nevezi ki.

Az átszervezés.

Minden vármegyei közigazgatási alkalmazott, akit állásra a törvényhatósági bizottság választott, vagy a főispán, vagy az alispán nevezett ki, a törvény hatályba léptével rendelkezési állapotba kerül. A rendelkezési állapotban lévő alkalmazottnak azokra az illetményekre van igénye, melyeket részére ez a törvény hatályba léptekor érvényben álló jogszabályok megállapitanak. Azt a rendelkezési állapotba került alkalmazottat, akit legkésőbb egy év alatt állami alkalmazottá nem neveznek ki, sem végellátásban nem részesitenek, az egy évnek utolsó napjával állásától felmentettnek kell tekinteni. Az ilyen alkalmazottat, halála után hozzátartozóit a vármegyei nyugdijszabályzat értelmében járó ellátás akkor is megilleti, ha ránézve egyébként az ellátás feltételei még be nem állottak. A fenti és egyéb kötelezettségek alól felszabadult vármegyei nyugdijalapot a vármegye jóléti intézményekre fordithatja.

Az állami állásokra kinevezett alkalmazottakra az állami alkalmazottakra érvényes jogszabályok irányadók, de a már egyénileg megszerzett jogokat a javaslat nem érint.

A legnépesebb 21 vármegye alispánja mindaddig, mig a VI. fizetési osztályba tartozik évenkint 2000 korona müködési pótlékban részesül.

II. **A közigazgatási alkalmazottak szolgálati viszonyairól** szóló javaslat kimondja, hogy a miniszteriumokban az előadói tervezetek felülvizsgálása az elkerülhetetlenül szükséges mértékre szorittassék és hogy a fontosabb fogalmazási tennivalókat magasabb állásu tisztviselők lássák el. A miniszterelnökségnél, a belügyi, a Felség személye körüli, földmivelésügyi, honvédelmi, kereskedelmi és közoktatásügyi miniszteriumban a fogalmazói és segédfogalmazói állásokat fokozatosau meg kell szüntetni, ellenben jogi képesitésü IX. fizetési osztályba tartozó külső tisztviselőket lehet központi szolgálatra berendelni. A berendelés a vármegyei közigazgatási, valamint azon tisztviselők köréből történhetik, kik az illető miniszter fenhatósága alá tartozó hivatalknál vannak alkalmazva.

Kötelező külső szolgálat.

A javaslat szerint a fentemlitett miniszteriumokban a VIII—V. fizetési osztályokba csak azt lehet kinevezni, aki legalább három évi olyan vármegyei vagy városi szolgálatot igazol, melyhez jogi képesités szükséges.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik azokra a miniszteri tisztviselőkre, akik 1914. évi május 1-ét megelőzőleg az illető miniszteriumba már ki voltak nevezve. A nevezett miniszteriumokban fogalmazói és ennél kisebb álláson alkalmazott tisztviselőket külső szolgálati állások valamelyikére ki kell rendelni. — A kirendelt tisztviselő az illető miniszterium személyzetének létszámában marad.

A vármegyei állások.

A vármegyékben a következő állami állások szerveztetnek: alispáni, főjegyzői, másodfőjegyzői, aljegyzői, főszolgabirói, szolgabirói, árvaszéki elnöki, árvaszéki ülnöki, tiszti főügyészi, tiszti ügyészi, közigazgatási gyakornoki, tiszti főorvosi, járási orvosi, főlevéltárnoki, főszámvevői, számtanácsosi számvizsgálói, számellenőri, számtiszti, számgyakornoki, irodaigazgatói, irodatiszti, segédtiszti és a szükséges altiszti és szolgai állások. Az alorvosok és allevéltárnokok állása megüresedésük esetén megszünnek.

A javaslat intézkedik azután a vármegyei tisztviselők fizetési osztályokba sorozásáról.

Az alispáni állások egyharmadát az V, kétharmadát a VI.

A főjegyzői, árvaszéki elnöki és főügyészi állások egyharmadát a VI., kétharmadát a VII.

A főszolgabirói állások kétnyolcadát a VI., háromnyolcadát a VII. és három nyolcadát a VIII.

A tiszti főorvosi állások kétnyolcadát a VI., háromnyolcadát a VII. és háromnyolcadát a VIII. fizetési osztályba sorozza s a többi állás osztályozását is felsorolja.

A közigazgatási tisztviselők szakok szerint összesitett országos létszámot alkotnak.

Az alkalmazottak esküformája az „önkormányzat törvényes jogainak“ tiszteletben tartásáról is szól.

A meg nem szavazott adók behajtására és a meg nem ajánlott ujoncok kiállitására vonatkozó rendeletek végrehajtásának tilalma a vármegyei közigazgatási tisztviselőkre is fennáll, az előmunkálatokat azonban kötelesek teljesiteni.

A fegyelmi eljárás.

A vármegyei tisztviselők fegyelmi eljárására az 1886: XXIII. törvénycikk rendelkezései a következő módositásokkal irányadók:

1. Fegyelmi ügyekben első fokon a közigazgatási bizottság fegyelmi választmánya, másodfokon a belügyminiszter határoz.

Főraktár:
Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangu, elegáns és jutányos.

Főraktár:
Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

2. A fegyelmi hatóság fegyelmi vétség megállapitása nélkül is kimondhatja a tisztviselőnek a közigazgatás érdekében való áthelyezését. A tisztviselőt a belügyminiszter helyezi át.

III. **A vármegyei közigazgatásról.**

A javaslat a jelenlegi állapot változatlanul hagyásával törvénybe iktatja a vármegyéket és székhelyeiket. Kimondja továbbá, hogy a javaslat rendelkezései a pénzügyigazgatásra nem terjednek ki.

A törvényhatósági bizottság.

A törvényhatósági bizottság szervezete, a tagok létszáma érintetlenül marad. A törvényhatósági bizottsági közgyülés hatáskörének megállapitásánál figyelembe veszi a javaslat azt a tapasztalatot, hogy községi és egyéb helyi érdekü ügyeknek intézésére a közgyülés nem alkalmas. Ezért a közgyülés hatáskörébe utalja azokat az ügyeket, melyek országos vagy megyei közérdekűek.

A közigazgatási bizottság.

A helyi érdekü ügyeknek intézését részben a közigazgatási bizottságra, részben az uj járási bizottságra bizza. A hatáskörnek kibővitése által a közigazgatási bizottság állandó gócpontja lesz a vármegye központi önkormányzati tevékenységének. A választott tagok száma huszonkettőre emelik fel, ami a választott elemnek a tisztviselőtagok felett tulsulyt biztosit.

A járási bizottság.

Uj önkormányzati testületet nyer a vármegye a járási bizottságban. A bizottság a főszolgabiró elnöklete alatt részben tisztviselőkből, részben a közgyülés által választott tagokból vagy olyan más egyénekből fog állani, kik a járáshoz erkölcsi vagy anyagi érdekszálakkal füződnek. A javaslat döntő sulyt biztosit a választott elemnek. A bizottság elé olyan ügyek tartoznak, melyek intézésénél a helyi viszonyokban való jártasság folytán a testület tagjaitól nagyobb érdeklődés várható, mint az eddigi hatóságoktól, melyek az élettől távolabb állottak. A javaslat ezért községi járási ügyekben széleskörü intézkedési, felügyeleti és véleményezési hatáskört ad a járási bizottságnak.

Felügyelet.

A közgyülés ellenőrzési hatásköre lényegesen kibővül, amennyiben azt a javaslat a vármegye egész közigazgatására kiterjeszti és felruházza a közgyülést azzal a joggal is, hogy bármelyik tisztviselő ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot folyamatba tétethesse. Az ellenőrzési jogkört még hathatósabban gyakorolhatja a vármegye a közigazgatási bizottság utján, mely a közigazgatási közegektől felvilágositásokat kivánhat és azokat állásuktól is felfüggesztheti.

Felirati jog.

A vármegye a miniszternek, a főispánnak vagy az alispánnak olyan rendelete ellen, melyet jogszabályba ütközőnek vagy egyébként sérelmesnek vél, felirhat a miniszterhez, illetőleg panaszt tehet a közigazgatási birósánál.

A vármegye táblabirája.

A vármegye a felirási jogot választott táblabirája utján gyakorolja. A táblabirót és helyettesét a közgyülés kijelölés nélkül titkosan három évre választja. A táblabirót e minőségben tanusitott viselkedéséért nem lehet felelősségre vonni, a közgyülés azonban a megbizást bármikor visszavonhatja. A táblabirót fizetés nem illeti meg. A sérelmes rendelet vagy intézkedés végrehajtását a felirás felfüggeszti.

A politikai jogkör.

A törvényhatósági bizottság országos ügyekkel foglalkozhatik. Megállapodásait a többi törvényhatósággal és a kormánnyal közölheti és az országgyüléshez közvetlenül felterjesztheti. A kormány a törvényhatósági bizottságot országos ügyekben véleménynyilvánitásra hivhatja fel.

A jóváhagyások csökkentése.

A kormányhatósági jóváhagyásra szoruló közgyülési határozatok köre szükebbre szorul, amennyiben csak uj, illetőleg tetemesebb anyagi megterheltetés eseteiben köti ki a javaslat a miniszter jóváhagyását. Függetlenebbé válik a szabályrendelet-alkotás is. A szabályrendelet jóváhagyottnak tekintetik, ha a miniszter kilenczen napon belül nem nyilatkozott. Jóváhagyást igénylő határozatoknál ez a határidő hatvan nap lesz.

A főispán és alispán.

A főispán jogállását a javaslat érintetlenül hagyja. A vármegyei közigazgatás vezetője jövőre is az alispán lesz, akinek hatósága alá fognak tartozni nemcsak a közigazgatási hatóságok és hivatalok is. Egyebekben az alispán és a többi tisztviselő hatásköre változatlan marad, sőt a javaslat arról is gondoskodik, hogy a vármegye helyi (gazdasági, jóléti stb.) érdekü ügyeinek intézésében a tisztviselők éppen ugy rendelkezésére álljanak a vármegye közönségének, mintha választott tisztviselők volnának. A nem magyar anyanyelvü állampolgárok részére a javaslat biztositja azt a jogot, hogy bizonyos feltételek mellett járási hatósága előtt saját anyanyelvét használhassa.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, junius 12.

Szász Károly egynegyed 11-kor nyitja meg az ülést. Bemutatja Kossuthné köszönő levelét a tanusitott részvétért és Csernoch biboros levelét. Jelenti, hogy Varga Gyula és Tabakovics Miklós igazolt képviselők. Jelenti, hogy Pop-Csicsó interpellációra kért engedelmet. A Ház megadja.

Ezután Hajós Kálmán dr Heinrich A. és Jakabffy Elemér tettek a mult ülésen benyujtott javaslatokról jelentést.

Sándor János belügyminiszter beterjeszti a közigazgatás államositásáról szóló törvényjavaslatot. (Taps.)

Elnök inditványára a legközelebbi ülés kedden, 16 án lesz.

Pop Csicsó István a Gyulafehérváron betiltott román népgyüléssel foglalkozik, s élesen támadja a helyettes polgármestert, ki a csendőrhadnagyot utasitotta a gyülés feloszlatására. Szigoru fegyelmi vizsgálatot kér a polgármester ellen hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Arra is kér vizsgálatot, hogy ki hamisitotta meg a hivatalos jelentésben Vlád Aurél beszédét.

Sándor belügyminiszter kijelenti, hogy ő hivatalos jelentések alapján irta meg multkor a választ s ezeknek valódiságában nincs oka kételkednie. Pop-Cs. István most azt állitja, hogy ott nem történtek meg a kérdéses nyilatkozatok és Vlád Aurél se mondott egyebet, mint hogy a választói törvényt egy zeg-zugos utcához hasonlitotta. (Derültség.) A jelentések egészen másról beszélnek.

Ha voltak is hibák a hatóság eljárásában, nem az a lényeg, hanem az, hogy megtörténtek-e ott az emlitett nyilatkozatok. (Ugy van! jobbról.) Pop. Cs. István felolvasta az ott elhangzott kifejezéseket, de csak azokat, amelyek a csendőrség jelentésében vannak. Ellenben azokat, amelyek a polgármester jelentésében vannak s melyeket ő (a miniszter) multkor felolvasott, elhallgatta. Ezek: Gazember, disznó stb.

A hatóság ellen ilyen kifejezéseket nem lehet türni s ámbár a közbecsülésben álló és románul igen jól tudó polgármester szavaiban nem lehet kételkedni, a vizsgálat mégis majd kideriti a tényállást. Hogy pedig Vlád Aurél mondott-e államellenes kijelentéseket, erre nézve is a vizsgálat fog feleletet adni. Nincs semmi szükség külön vizsgálatra. Mi a román néppel századokon át békességben éltünk s fogunk is élni, hanem izgatják fel. Ismételten alludál arra, hogy ez a jelenség nem áll egyedül. Ott van a balázsfalvi templom tornyára kitüzött román zászló. Nem hallottam, hogy a román urak tiltakoztak volna ellene, sőt még ők panaszkodnak, hogy a hatóság erőszakoskodik, s a csendőrök brutálisan jártak el, mikor a tüntető román diákokat szétoszlatták, holott semmi brutalitás nem történt, semmi sebesülés, csak egyszerüen három ménlovas katona oszlatta szét a tüntetőket. Ami pedig azt illeti, hogy Gyulafehérváron milyen kétségbeesett arcok voltak láthatók, a gyülés feloszlatása után, neki az az értesitése van, hogy ellenkezőleg a gyülés után vidám lakomára gyültek össze s igen jól érezték magukat. (Derültség.) Kéri, hogy ne izgassák a népet, éljünk békességben egymással. (Helyeslés.)

Pop-Cs. István: A balázsfalvi zászló nem román zászló, hanem régi városi zászló. (Kiáltások: Milyen az a régi zászló?) Kérem Nagyenyeden is ki volt tüzve. (Kiáltások: De milyen szinek?) Ne tessék egzaminálni. Én jogommal élek és egyenes választ kérek.

Sándor János belügyminiszter: A balázsvalvi román érsekség kispapjai kitüzték a román zászlót, idegen dinasztiára és uralkodóra mondtak lelkesit beszédeket. Ezt nem lehet türni. Ha az a zászló olyan is, mint egy más városnak a zászlója, nem azért tüzték azt ki a balázsfalvi templomra, hanem azt innen Budapestről rendezték. (Tetszés jobbról) s nekünk lesz erőnk mindig az ilyen izgatások elnyomására.

Pop-Cs. István viszonválasza után a Ház a miniszteri válaszát tudomásul vette.

Az ülés egynegyed 1 órakor véget ért.

Török—görög háboru előtt.

London, junius 12.

Görög- és Törökország között a helyzet élesebbé válik, sőt elérte a végső határt. Minden pillanatban a legkomolyabb események történhetnek. Egész Görögországban óriási az izgalom. A törökök mindenütt csapatokat vonnak össze, erődítéseket emelnek s nagymennyiségü lőszert és élelmiszert halmoznak fel.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS
Telefon 956. sz.
műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.
Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.
Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.
Tervekkel és rajzokkal
kivánatra dijtalanul szolgálunk.

A görög kormány ultimátumot küldött Törökországnak, amelyben záros határidőn belül követeli a törökországi görög üldözés megszüntetését. Az ultimátum elküldésével egyidőben az 1908. évi tengerész tartalékosokat rendkivüli gyakorlatra hivták be.

A város parlamentjéből.

A közgyülés első napja.

A választás és még néhány fontosabb dolog szép számmal hozta össze tegnap a városatyákat a junius havi közgyülésre.

A választások izgalmain csakhamar átestek, mert szavazás nélkül, felkiáltással töltötték be mindkét számtiszti állást: a városi adóhivatal két derék tisztviselőjét léptették elő.

Hosszu vitát keltett az Amke internátusának ügye, amelyben végre is a tanács javaslatát fogadták el, hogy csak az esetben hajlandó a 600,000 koronás épületet felépiteni, ha az amortizáció fizetését a kultuszminiszter garantálja.

Ezzel, azt hisszük, el is van intézve, legalább is jó időre, az internátus ügye, mert az állam aligha vállal kezességet az évi annuitások fizetésére.

A közgyülést különben nem fejezték be s a még hátralevő ügyeket a ma, szombaton délután tartandó folytatólagos közgyülésben tárgyalják.

A közgyülés lefolyása a következő volt:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a bizottsági tagok szép számmal voltak jelen.

A polgármesteri havi jelentésben, a szokásos statisztikai adatokon kivül bejelentette a polgármester, hogy junius 1-től szeptember 15-ig a tanács a városházán a hivatalos órákat reggel 8-tól, déli 1 óráig állapitotta meg. A jelentést tudomásul vették.

Felszólalás vagy interpelláció.

A jelentés kapcsán felszólalt *Weisz* Lajos. Hiányosnak tartja a jelentést. Nagyvárad a kaszárnyákra ráfizet. Ezzel szemben a hadügyminiszter Aradról vagy Temesvárról hozza a kaszárnyák javitására az iparosokat.

Hlatky Endre főispán megjegyezte, hogy utóbbi időben a polgármesteri jelentés kapcsán interpellációkat adnak elő, holott a szabályrendelet szerint az ülés végén kell az interpellációkat előterjeszteni. Ha a jelentés kapcsán annyian szólalnak fel, az az érdemleges ügyek tárgyalásának rovására megy. Az interpellációs könyvbe jegyezze be közgyülés engedélyével, ha felszólalni akart.

Weisz Lajos erreelállott a szótól.

Gábel Jakab kérdést tesz, hogy mindenkinek szabad-e a közgyülés megnyitása után interpellációt beirni.

Hann Lajos kérdést tesz, hogy az épitésre felügyelő bizottságot miért nem hivják össze a középitésekhez.

Rimler Károly felvilágositja, hogy minden nagyobb épitésre külön felügyelő bizottságot küldenek ki s ezek tartanak is üléseket.

A tiszteletbeliek.

Hlatky Endre főispán a szükséghez képest *Bereczky* Ferencet tiszteletbeli árvaszéki ülnökké, dr *Fráter* Kálmánt tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki.

Választások — szavazás nélkül.

Ezután a számtiszti állások betöltésére került a sor.

A II. oszt. számtiszti állásra jelöltetett *Andriska* József és *Vlád* Gusztáv; a III. osztályu számtiszti állásra pedig *Strasser* Emil.

A II. osztályu számtiszti állásra egyhangulag, közfelkiáltással *Andriska* József, a III. osztályu számtiszti állásra pedig közfelkiáltással *Strasser* Emil választattak meg.

*

A belügyminiszter az V. kéményseprési kerület szervezését jóváhagyta.

Dr *Adorján* Emil inditványozza, hogy utasitsák a tanácsot, miszerint az uj kéményseprési kerületet sürgősen szervezze.

Az inditványt a tanács javaslatával együtt elfogadták.

Az ingatlan átruházási illetékről szóló szabályrendeletet meghirdették.

A női kereskedelmi tanfolyam további fentartását tudomásul vették és 1400 korona segélyt erre a célra megszavaztak.

Napirendre tértek Esztergom megyének a cigány-ügy rendezése tárgyában küldött felirata felett.

A földgáz hasznositása tárgyában tartandó tárgyalásra Rimler Károly polgármestert küldték ki.

Az autonomia sérelme.

A községi iskolaszék átiratban kéri, hogy a város irjon fel az autonomia megsértés miatt, mert az elemi iskola VI. osztályának vizsgálatára a kir. tanfelügyelőt küldi ki a miniszteri rendelet.

A tanács napirendre térést javasol.

Dr *Olasz* Béla a községi iskolaszék és város autonomiája érdekében adta be inditványát. A miniszteri rendelet a VI. elemi osztályhoz segédtanfelügvelőket küld ki vizsgálóbiztosul. De a rendelet a községekre vonatkozik és oly nagy városokra, mint Nagyvárad, nem vonatkozhat, mert itt diplomás emberek elég számmal vannak az iskolaszékben. Dacára ennek, Nagyváradon is segédtanfelügyelőket küldtek ki a VI. osztály vizsgálataihoz. Nem fogadja el a tanács javaslatát.

Dr *Löblé* László szerint nincs jogunk a miniszteri rendeletet birálni. Az autonomia azzal sértve nincs. Sőt tulságosan hosszu a tanács javaslatának az indokolása.

Dr *Adorján* Emil a miniszter rendeletét helyteleniti, mert sérti a város autonomiáját, a város pedig százezreket áldoz az iskolákra. Az iskolaszék inditványát fogadja el.

Gábel rámutat, hogy nem uj dologról van szó. Az elemi IV. osztály után jön a polgári s ott már a kormány emberei vannak a vizsgákra. A VI. oszt. vizsgája a választójog folytán fontos az államnak és sértő lenne, ha nem általánosságban intézkednék a miniszter. Az adott esetekben sérelem nincs. A tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Dr *Medvigy* Gábor a kellő értékére szállitja le azt a jelszót, hogy az autonomia sértve van. Az autonomiával szemben áll a kormány felügyeleti joga. A városi iskolaszéknek joga van a VI. osztály előmeneteletét ellenőrizni, a kormány közegének jelenlétében is. Tehát nem lehet kritikát gyakorolni a kormány eljárása felett, csak ha kanapé processust akarunk.

Dr *Olasz* Béla válaszolt, s azt igyekszik bizonyitani, hogy neki van igaza.

Gábel Jakab rámutat, hogy az iskolaszéki tagok nem látogatják az iskolákat, pedig kötelesek lennének. Sértő volna, ha Nagyváradra kivételt tenne a miniszter.

A többség a tanács javaslatát fogadta el.

*

A népfürdő épitése ügyében, mivel fedezet nincs, a tanács javasolja, hogy térjenek napirendre.

Weisz Lajos belátja, hogy az idő nem alkalmas most a népfürdő felépitésére, de konstatálja, hogy hat éve van felszinen a dolog s a tanács jóindulatának hiánya miatt nem lett már korábban megvalósitva.

*

Dr *Váradi* Ödön és társai inditványát, hogy a pálinka mérések szombat este 6 órától hétfőn reggelig zárva tartassanak, elfogadták s felirnak ily értelemben a miniszterhez.

A máv. üzletvezetőség céljaira bérelt helyiségek átalakitásának kérdésénél Weisz Lajos azt kivánja, hogy a legolcsóbb ajánlattevő kapja a munkát.

Rimler Károly megjegyzi, hogy a tanács mindig a legolcsóbb ajánlattevőknek adja a munkát.

A tanács javaslatát elfogadták.

Az iparos tanonciskola jövő tanévi költségvetését elfogadták.

Az Amke internátusa.

Az Amke internátusa tárgyában a tanács javasolja, hogy a város csak ugy menjen bele az épitésbe, ha az amortizációt a kultuszminiszter garantálja.

Weiszlovits Gyula magasnak tartja a város hozzájárulását. Egy milliót kell kiadni a városnak, holott az internátus a vármegyének áll érdekében, mert nem nagyváradi gyermekeket helyeznek el az internátusban. Napirendre térést inditványoz, vagy ha nem fogadják el, részletes számitást tegyenek a dologban.

Dr *Medvigy* Gábor elfogadja a tanács javaslatát. Kulturális kérdésről van szó, csakis igy lehet ezt a kérdést tárgyalni s hogy szükség van-e az intézményre. Nagyváradon felekezeti internátusok vannak, de mivel a szóban levő intézmény nem felekezeti alapon álló lenne, hézagpótlónak tartja s melegen pártolja azt. A befektetett tőke amortizációját megtéritik s igy csak az évi 3500 korona terhelné a várost. Az intézmény lökést adna annak a tervnek, hogy ott szabályos épitkezések történjenek. — Inditványozza, hogy a tanács javaslatát fogadják el, de módositással, hogy a város nevére telekkönyveztessék az egész ingatlan vagy telekkönyvveztessék be, hogy ha az Amke nem fizetné az amortizációt, az egész ingatlan per nélkül a város tulajdonába megy át.

Rimler Károly nem fogadja el a Medvigy javaslatát. A miniszter óva intette a várost, hogy nagyon meggondolva tegyen minden lépést a költekezéseknél, mert másként a kormányhatalom gyakorolja felügyeleti jogát. A város már kiaknázta hitelét. Az internátus kérdésében is csak addig mehet el a város, amennyit megbir. Beigazolta az Amke vezetőinek, hogy csak akkor épithet a város, ha az amortizációt a kultuszminiszter garantálja. — Példa van erre a csendőriskolánál és a nyári szinkörnél.

A tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Sulyok István szerint a mai viszonyok között egy ilyen nagy áldozatba belemenni nem szabad. Nagyvárad óriási áldozatot hoz a kulturára. Holnap, vagy holnapután óriási teher hárulna ok nélkül a városra. Hivatkozik Debrecenre, ahol a Dmke internátusa a város nyakába szakad. — Növendék sem lenne elég. Biharmegye egy része református, ezeknek a gyermekei eddig is Debrecen felé tódultak s az egyetem felállitása után még jobban odatódulnak. Még akkor sem menne bele az internátus épitésébe, ha a város tulajdona lenne. Mert aggályai vannak, inditványozza, hogy az egész ügy felett napirendre térjenek.

Dr *Medvigy* Gábor replikázik ugy a Sulyok, mint a polgármester által felhozottakra. Akkor épitene a város, amikor lesz rá fedezet.

Rimler Károly polgármester ujból védi a tanács javaslatát.

Dr *Rozvány* Jenő a napirendre térést pártolja.

A többség a tanács javaslatát elfogadta.

*

Ezután dr Löblé László interpellált Baross-utca járdája dolgában.

A közgyülést ma, szombaton délután folytatják.

A névtelen gárda.

*

Hétfőn este utóljára hasad szét a szinpad biboros kárpitja. Ezen az estén befejeződik a szezon, elbucsuznak az ünnepelt és dédelgetett kedvencek s az egész előadás olyan ráadásféle. A karszemélyzet jutalomjátéka.

A ráadást még a mészárszékben is szivesen fogadja az ember. Mindig azt a gondolatot ébreszti, hogy ez ingyen van, minden ellenszolgáltatás nélkül és ami ingyen van, az mindig kedvesebb és kivánatosabb.

A szinházak körül régen elpusztult az igazi jókedv, alig-alig ütögeti fel a fejét egy-egy elkésett ötlet; a régi tréfás világ levegőjét nem ismeri már sem a közönség sem a szinészek.

Kávéházi márványok mellett, puha plédbe burkolódza, mikor már kezd szürkülni az ég, akkor szoktak mesélni, öreg kávésok és keserü főpincérek arról a letünt világról amelynek fiatal sihederjei a derék *Szarvassy* Soma bátyánk, a megboldogult *Hunyady* József, a mi Jóska bácsink, *Kazay* bácsi, Guttmann Jóska, a nagybotos, cseperedő irók és ujságirók voltak.

Akkor nem igy mentek a bucsuzások a szinháznál! Akkor lehajigálták volna a holdat is a csillagok közül, ha nem sirt volna velük! . . .

Ma nem éreznek annyit az emberek, meg nem is tudják olyan közvetlenül kifejezni amit éreznek. Valamelyik előadás alatt egy páholyból ötven darab narancsot dobáltak a szinpadra — egyenkint. A közönség nem tudta, hogy nevessen rajta, vagy megtapsolja.

A lapok is inkább hazudnak. Szivesebben megirják, hogy ez meg az milyen kedvence a publikumnak, mint az őszinte valóságot. Ilyenkor aztán bajok támadnak. Tudniillik a közönség is elhiszi, hogy az illető müvész az ő kedvence, de még könnyebben elhiszi maga a müvész, hogy ő a közönség kedvence és igy kölcsönös hazugságban ringatják egymást. Mert tulajdonképpen csak az ujság kiáltotta ki kedvencnek. Hogy miért? . . . Mert ez régen a valóságban is igy volt, amikor nem volt annyi ujság és nem fogott minden ujság a maga közönsége számára egy-egy álkedvencet.

Ha hiányzik is a vig ötlet, ha hazudik is mindenki a szinház tájékán: — egy megmaradt változatlanul. *A névtelen gárda.* A kóristák. Akikről soha senki nem beszél egész esztendőn keresztül. Pedig mennyi álmodó tehetség van köztük. De nemcsak azért szimpatikusok, hogy megelégszenek, ha rájuk ragyognak a szinpadi lámpák és nem sütkéreznek a nagy nyilvánosság fényében, — hanem azért is, mert — szegények. Az egész gazdag, gyöngyös reflektoros világban ők öltözködnek a szinigazgató garderobejából, ők állanak néma erdőként egy kiválasztott körül, ők azok, akik nem hajolnak meg soha a tapsvihar előtt, mert nem nekik szól.

Ők az idén is alázatosan, szerényen utoljára maradnak. Ilyenkor ki kellene választani közülök a legtehetségesebbeket és minden szerepet kórista játszana. Nekik egy felejthetetlen estét jelentene, a közönségnek pedig érdekes kuriózumot. Csakhogy ehhez egy kis bátorság és eredetiség kellene a rendezésben.

De elég nekik igy is a maguk egyszerüsége. Ha nem is lesznek vidám ötletek, ha nem is kacag az egész város, ha ők nem is voltak kikiáltott kedvencek, azért mégis lesz közönségük.

Szivesen kell tőlük fogadni, hogy elmentek *Bleyer* Andorné őnagyságához és felkérték, hogy megtisztelő közremüködésével adjon fényt a kardalosok ünnepének. Bleyer Andorné el is fogadta a meghivást. A Trobadourból fog énekelni.

Lesz egy másik érdekessége is az előadásnak. *Vargha* Gyula épitész, igen tehetséges szinész, fellép a Piros bugyellárisban. Eljátsza Csillag Pál szerepét.

A névtelen gárda büszke lesz a közönségre, hogyha eljön. Egyszer el kell menni a szinházba őértük is.

Satyr.

Felnyársalt mozdonyvezető.

—

A kötelességtudás áldozata. Az utolsó viszontlátás.

A derecske—debreceni vicinális vasuton szerdán hajnalban borzalmas szerencsétlenség történt, melynek egy lelkiismeretes mozdonyvezető esett áldozatul. A hátborzongató szines eseményről tudósitónk a következőket jelenti:

Szerdán hajnalban indult el Nagylétáról a 4611. számu vonat Debrecen felé. A vonatot *Ledniczki* Sándor mozdonyvezető vezette, aki az előző napon ment a vonattal Nagylétára, honnan reggeli 8 órára kellett ugyanazt a vonatot Debrecenbe vezetnie.

Sáránd és Hajdubagos között menetközben gyanus kattogást hallott a mozdonyvezető. A lelkiismeretes mozdonyvezető a mozdony lépcsőjére lépve, merészen lehajolt, hogy a gép alá láthasson és a kattogás okát megtudja. E foglalatossága annyira lekötötte Ledniczki figyelmét, hogy másra egyáltalán nem figyelt s igy megfeledkezett arról is hogy a vonat egy keskeny vizlevezető csatorna hidjához közelg.

A hid két vékony vasoszlopra érősitett vékony vasrudból áll s az egész hid oly keskeny, hogy a vonat már kinyitott ajtókkal nem tud rajta keresztül menni. Ez a hid volt a szerencsétlenség előidézője. Ledniczky ugyanis merészen kihajolva ugy állott a mozdony lépcsőjén, hogy a vaskorlát mellet nem fért el.

A vonat teljes sebességgel robogott s igy elképzelhető, mily erővel ütődött a korláthoz Ledniczki. A korláton az összeütközés pillanatában fennakadt a mozdonyvezető és a korlát vasrudja a szószoros értelmében felnyársalta. A korlát a szerencsétlen ember bal hónalja alatt hatolt a testbe s átfurva mindkét tüdőszárnyat 15 centiméternyire a jobb hónalj alatt ismét kijött.

A mozdony tovább rohant zakatolva mozdonyvezető nélkül. Az egész szerencsétlenség pillanat alatt és oly zajtalanul történt, hogy a mozdonyon lévő fütő sem vette észre, csak később, mikor kereste Ledniczkit. Purzuj Mihály fütő, mikor a gépen nem találta Ledniczkit, azonnal fékezésre fütyölt s megállitotta a vonatot. Ekkor találták meg rettenetes állapotban a mozdonyvezetőt.

A fütő a következőképen adta elő a szerencsétlenséget:

— A hidon keresztül ment már a vonat, mikor egyszerre csak látom, hogy nincs sehol a mozdonyvezető. Azt tudtam, hogy leszállt a gépről, megnézni, hogy a mozdony aljában mi kattog. Láttam, hogy a mozdony alsó lépcsőjére leguggolt. Lenézek, nincs már ott. Abból, hogy a mozdonyvezető csaknem egész testével a mozdonyon kivül volt és látva azt, hogy éppen a hidon jöttünk át, szörnyü sejtésem támadt. Visszanézek, hát látom, hogy Ledniczki a hid karfáján csüng rettenetes állapotban; a vashid keresztül áll a derekán és a test rajta inog, mint valami tengelyen. Rögtön fékre fütyültem, a vonatot megállitottam, oda rohantunk a szerencsétlen emberhez, de persze már nem lehetett rajta segiteni, halott volt. Az utasok kiszálltak a kocsikból és megdöbbenve szemlélték szegény mozdonyvezetőm véres holttetemét . . .

A szerencsétlenségről azonnal értesitették a debreceni állomásfőnökséget, honnan egy segédmozdonyt küldtek a mozdonyvezető nélkül maradt vonat bevontatására.

Ledinczkit, megállapitották, hogy már meghalt, a szerencsétlenség helyén hagyták, mig a hatóság közegei megérkeznek. Az ügyészség megbizásából *Szél* Sándor hajdubagosi jegyző szállott ki. A borzalmas helyzetben lévő mozdonyvezető hulláját két ember vette le a korlátról és szállitotta be a hajdubagosi hullaházba.

Csütörtökön kiszállott a szerencsétlenség szinhelyére a derecskei főszolgabiró és a járási orvos s megtartották a vizsgálatot. Ennek során megállapitották, hogy gondatlanság nem terhel senkit. Ledniczki lelkiismeretes kötelességtudásának esett áldozatul.

Szerdán délután a debreceni fütőházból egy mozdonyt és egy pótkocsit küldtek ki Hajdubagosra, a hulla beszállitása végett. A kiküldöttek azonban nem tudtak szállitási engedélyt felmutatni, ezért a hullát nem adták ki. A szerencsétlenségről kiméletesen értesitették Ledniczki fiatal feleségét, aki Hajdubagosra utazott.

Leirhatatlan az a szomoru viszontlátás, ami a hullaházban ment végbe. A fiatal asszony, aki mindezideig nem akarta hinni a szerencsétlenséget, most eszméletlenül roskadt férje tetemére. Azonnal orvosi kezelés alá vették s ez alatt leólmozták a koporsót. Mindössze pár percig tartott a megrázó viszontlátás, aztán végbúcsut vett a fiatal özvegy férje holttetemétől.

A koporsót még csütörtökön Debrecenbe szállitották, ahol tegnap temették el a tragikus véget ért szerencsétlen mozdonyvezetőt.

XI. sajtókongresszus.

Berlin, junius 12.

Junius 12-én volt a VI. nemzetközi sajtókongresszus Koppenhágában. A kongresszus fényes keretek közt ment végbe.

—

A Ribot-kormány megbukott.

Páris, junius 12.

A kormány programmjának ismertetése után bizalmatlansági inditványt nyujtott be a kormány ellen, amit 374 szavazattal 182 ellenében elfogadtak. A kormány rögtön lemondott.

Uri fehérnemü, «FOWNES» keztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

Az Osztrák-Magyar Bank fiókjainak főnökei Nagyváradon.

Nagyon életrevaló és különösen a mai viszonyok közt üdvös eszme, aminek megvalósitását *Hiemesch* Frigyes az Osztrák-Magyar Bank nagyváradi fiókjának főnöke tüz ki maga elé: hogy az Osztrák-Magyar Bank vidéki intézeteinek főnökei időnként értekezletekre gyüljenek össze, amelyen megbeszélik a közgazdasági élet viszonyait és azoknak az igényeknek a teljesitését, amiket a pénzpiac az Osztrák-Magyar Bankkal szemben táplál.

Az első ilyen értekezletet most tartották meg Nagyváradon, ahol *Hiemesch* Frigyes meghivására egybegyültek az Osztrák-Magyar Bank környékbeli intézeteinek főnökei, ugy a zöld, mint a fehér asztal körül. Megjelentek *Kernhoffer* József, kir. tanácsos, az Osztrák-Magyar Bank meghatalmazott főfelügyelője, a Debreceni Első Takarékpénztár főnöke, *Wilhelms* Emil (Debrecen), *Unterkeiner* József (Nyiregyháza), *Laubner* József (B.-Csaba), *Ruszka* Kálmán (Szilágysomlyó) az Osztrák-Magyar Bank főnökei.

Az aradi és kolozsvári fiókok főnökei leküzdhetetlen akadályozásukkal kimentették magukat.

Az egybegyültek szerda délután értekezletet tartottak az Osztrák Magyar Bank nagyváradi intézetének helyiségében, este pedig a Széchenyi éttermének külön helyiségében vacsorára gyültek össze, amelyen a vendégeken kivül megjelentek a nagyváradi intézetek vezetői köréből *Hoványi* Géza dr országgyülési képviselő, *Havas* Mór kir. tanácsos, *Reismann* Mór kir. tanácsos, *Wallner* Ödön kir. tanácsos, *Kereszty* Kornél, *Hofbauer* Pál, dr *Popper* Ákos, *Aczél* Zsigmond, *Demetrovics* Elek dr, *Grósz* Sándor, dr *Adorján* Emil, *Moskovits* Miksa, *Rubinkovits* Emil, *Balogh* Vilmos, *Kelen* Béla, *Lewitter* Miksa, *Weinberger* Lajos, *Schenker* Ferenc, *Julier* Károly a lakomán, mely a legjobb hangulatban fejtette ki tartalmas beszédben az összejövetelek célját és fontosságát a tőle megszokott melegséggel üdvözölte a vendégeket akiknek nevében *Kernhoffer* József mondott köszönetet. Visszapillantást vetett arra az időre, amikor helyettes főnök korában az ő intézetébe lépett be *Hiemesch* Frigyes, akinek kiváló képességei már akkor arra vallottak, hogy az O. M. B. és egyáltalán a közgazdasági élet szolgálatában érdemes és fényes pályát fog megfutni. Dr *Adorján* Emil mutatott rá, hogy ez összejövetelekkel *Hiemesch* Frigyes milyen jelentős szolgálatokat tesz a pénzpiacnak, majd *Hoványi* Géza dr mondott szép és magvas beszédet és azonkivül a lakomán még számos sikerült felköszöntő hangzott el.

Ünnep délelőttjén a bankfőnökök ujabb megbeszélésre gyültek össze az Osztrák-Magyar Bank helyiségében, azután a házigazda lonchre hivta meg az egész társaságot, amely alkalommal a háziasszony tisztjét *Hiemesch* Frigyesné látta el mindenkit lekötelező szivélyességével. A társaság azután a Félix-fürdőbe tett kirándulást, ahonnan a Püspök-fürdőbe mentek át. Ott ebéd volt.

A kitünő konyha *Dancs* Istvánt dicséri. A bankfőnökök a délutáni vonattal elutaztak.

A Katholikus Népszövetség programmja.

A radikális párt. Népakadémiai és adventi előadások. Választási előkészületek.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete Urnapján délután rendkivüli népes csoportvezetői értekezletet tartott dr *Krűger* Aladár elnöklete alatt.

Ezen alkalommal állitották össze a jövő őszi és téli programmot, egyben behatóan megvitatták a legközelebbi aktuális kérdéseket.

Mindenekelőtt örömmel állapitotta meg az elnök, hogy a tagok közül számosan jelentkeztek a választói jogosultság alapjául szolgáló irás-olvasási vizsgákon. A tagok egyenkint jelentkeztek, nem csoportosan, de a csoportvezetőknek tudomásuk van a jelentkezésekről s igy megállapitható, hogy a népszövetségi szövetkezeti tagok száma jelentékenyen emelkedni fog.

Ezzel azonban a Népszövetség nem látja befejezettnek akcióját. Összeiró lapokat küld szét tagjaihoz és ellenőrizni fogja, hogy minden egyes tagja akiknek választói jogosultsága van, bekerül-e a választók jegyzékébe. Gondja lesz arra is, hogy aki az irás, olvasási bizonyitványát meg nem kapta, az összeiró küldöttség előtt igazolja irni és olvasás tudását. A választói jogosultság tekintetében a legközelebbi teendőkre a tagok figyelmét a csoportvezetők külön-külön felhivták, azonfelül nyomtatvány utján figyelmeztetve lesznek a teendőikre, végül a legközelebbi ünnepélyen ugyanerről dr *Popity* János előadást fog tartani.

Dr *Popity* János felhivta az értekezlet figyelmét arra a veszedelemre, mely a keresztény Magyarországot a radikális párt mozgolódásából kifolyólag fenyegeti. Ez a kérdés a legközelebbi ünnepélyen az összes tagoknak ugyancsak figyelmébe fog ajánltatni.

Megállapitást nyert, hogy a Katholikus Népszövetség legközelebbi ünnepélyét vagy junius 21-én, vagy junius 28-án fogja megtartani a Katholikus Kör Szent László termében.

A nyár folyamán julius 5-én a Püspökfürdőben nyári mulatságot rendez a Népszövetség.

A csoportvezetők a Tiszántul utján fognak értesittetni arról, mikor vehetik át a nyári mulatságra és az ünnepélyre szóló meghivókat és a választók összeirási iveit.

A további programmra nézve a következőkben állapodtak meg:

Csoportvezetői értekezletet mindenkor a szükséghez képest, de minél sürübben fognak tartani. Ezeken az értekezleteken nyer megállapitást mindenkor a Népszövetség akciójának irányitása.

Szeptembertől májusig minden hónap 4-ik vasárnapján nyilvános ünnepélyt rendeznek a Katholikus Kör Szent László termében. Ezek közül egyik ünnepély lehetőleg kizárólag hangverseny jellegü lesz.

November 29-től dec. 20-ig bezárólag minden vasárnap délután adventi előadásokat fognak rendezni apollogetikai és szociológiai tartalommal. Minden előadáson egy fővárosi és egy helybeli szónok vesz részt, a két beszéden kivül legfeljebb komoly, az adventi hangulathoz hiven zeneszámok kerülnek majd sorra. Hogy ezeknek az előadásoknak megfelelő zenei kerete is legyen, a dalárda is fog szerepelni. December 20-án az adventi előadások befejezésül pásztorjátékot rendeznek a Kath. Kör Szent László termében.

Az adventi külön programra való tekintettel más ünnepély decemberben nem lesz.

Januártól kezdve hónaponkint a Népszövetségi Otthon helyiségében népakadémiai szabadelőadások lesznek jogi, egészségügyi, természettudományi és más gyakorlati kérdésekről lehetőleg vetitett képekkel kisérve. Ezek rendezésére külön bizottság alakul, mely bevonja Nagyvárad társadalmának a nemes ügy iránt érdeklődő tagjait is.

A Katholikus Kör vetitő estélyeit és bőjti előadásait a Népszövetség teljes erővel támogatja és látogatni fogja.

A téli mulatságokra nézve abban állapodtak meg, hogy november 8-án a Katholikus Kör Szent László termében fehérkabaré előadással egybekötött házias táncestélyt, a farsang folyamán pedig népszövetségi bált rendeznek. A terminusokra nézve megbizták az igazgatóságot, hogy még a nyár folyamán lépjen érintkezésbe a többi nagyváradi katholikus egyesülettel és a programmot az összes katholikus egyesületekkel összhangban dolgozza ki.

Mintegy előkészületül a jövőre, tárgyalták a drágaság elleni küzdelem módozatait és a keresztény iparosok és kereskedők szervezésének kérdését. Erre nézve azonban még egyelőre csak körvonalakat állapitottak meg a részletes program megállapitása az őszre marad. Annyi mindenesetre megállapithatóvá lett, hogy ebben a fontos akcióban kiváló szerepe lesz a folyton erősödő Népszövetségi Hitelszövetkezetnek.

A titokzatos bey eljegyezte Kállay Jolánt.

A primadonna végleg lemond a szinpadról.

A szinházi kacsákkal ismerős emberek jól tudják, hogy minden hölgynek van vagy öthat raktáron levő vőlegénye és legalább husz kikosarazott kérője. Nem is szokás komolyan venni a keringő házassági hireket. Legjobb az ilyen dicsekvéseket elhinni, mert igy eleget tesz az ember a hölgy hiuságának. Az pedig nagy szó.

Az idő, a jó öreg idő ugy is mindent kiderit. Akik füllentenek, azokat arról lehet megismerni, hogy öt év mulva már tetemesen nagyobb számu kikosarazott kérővel és raktáron levő vőlegénnyel rendelkeznek.

Aki ellenben igazat mond, azért egyszercsak eljön az a bizonyos mesebeli lovag, aki ma még házasodik. Ime igy jártak a szinháznál *Kállay* Jolánnal, a legtemperamentumosabb vidéki primadonnával. A télen hire repült, hogy megkérte egy daliás török bey, aki dusgazdag, szülei Konstantinápolyban laknak, ő maga azonban bolyong a világ legszebb városaiban és sehol sem feledkezik meg a váradi primadonnáról.

Hát persze, hogy hihetetlenül hangzott a dolog. Meg nagyon exotikus volt. Mintha csak aranyhajókról, lebegő virágos kertekről a maharadzsa gyémántjairól (most ir róluk Rákosi Jenő) beszélt volna valaki. Meg is indult a dühös gunyolódás száz felől Kállay Jolán felé, aki csak mosolygott, mosolygott és mosolygott . . .

Csütörtökön este aztán nagy meglepetés érte a kipuderezett hölgyeket a kulisszák mögött. Egymásnak adták a szót:

— Láttátok? — Kállay Jolán jegygyürüt hord.

Bizony: jegygyürüt hord. Csütörtökön este bucsuzott a váradi publikumtól és valószinüleg a szinpadtól is. Eljött a titokzatos lovag, akiben nem hitt senki, csak a primadonna.

Elküldte a széles arany karikagyürüt

mert Kállay azt irta neki, hogy — „most már küldheti“ . . .

A hirtelen elhatározás mindenkit meglepett. Eddig ugyanis Kállay azt mondta, hogy nem megy férjhez, mert jobban szereti a szinpadot, mint a házasságot. Megkérdeztük a primadonnát, hogy mi inditotta ilyen hirtelen elhatározásra.

— Megutáltam már ezt az életet, mondta egész komolyan az örökké vidám primadonna. *Annyi pénzt öltem ruhákba*, annyi sok szép álomról mondtam le a szinpadért és a közönségért, hogy mindig vártam valami szép rekompenzációt! . . . Azt hiszem, hogy rászolgáltam a közönség szeretetére! . . .

— Nem kaptam soha semmit. Virágok, csokrok, tapsok már nem elégitenek ki. És éppen ezt a hideg, fáradt és kimerült Váradot hozta elém a sors! . . . Aradon két napig búcsuztam. Itt kimegyek a városból egy jó szó nélkül . . .

— Meguntam, meguntam én ezt már és elhatároztam, hogy férjhez megyek. Ha még egy évigy ment volna, minden pénzem eluszott volna ruhákra.

A primadonna nagyon el van keseredve. Ellenben boldogan beszél arról, hogy pár nap mulva találkozik Budapesten a beyjel, aki most jön haza Délamerikából. Hamar meg lesz az esküvő s aztán kimennek együtt Délamerikába.

És nagyon örül a remek jegygyürünek. Széles arany ez, belül félhold van bevésve s ennek ölén egy hatsugaru csillag alszik.

— Tudja, mi jön még mellé? Az esküvőnk dátuma.

HIREK

Urnapi körmenet.

Az urnapi körmenet egyházi fénnyel ment végbe csütörtökön a nagyváradi székesegyházban. A pompás, verőfényes nap rendkivül kedvezett az ünnepségnek, amelyen ezrével vettek részt a hivek. A templom zsufolásig megtelt ájtatoskodókkal. Már jóval 8 óra előtt kivonult a 101. ezred egy zászlóalja a zenekarral s a templom udvarában foglalt állást.

A székesegyház udvara és a Káptalansor friss füvel volt behintve. A püspöki palota kapujában, a püspöki gazdasági kert kapujában egy-egy és a Káptalansoron két lombsátor volt felállitva. A templomban a tüzoltóság, az udvaron pedig a rendőrség tartotta fenn a rendet.

Az első padsorokban az előkelőségek és a katonai tisztikar tagjai foglaltak helyet, teljes diszben. Az ünnepélyes szent misét gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök végezte s dr *Vucskics* Gyula kanonok szent beszédet tartott.

A szent mise után a körmenet a zenekarral élén, nagy pompával kivonult a lombsátorokhoz; a körmenetben a koszorus zárdanövendékek szórtak virágot az Oltáriszentséget vivő megyéspüspök elé. Ugy a szent mise alatt, mint az egyes sátraknál a katonaság diszlövéseket adott. — Az ünnepély után a katonaság eldefelirozott az altábornagy és a tisztikar előtt. Holnap, vasárnap a Szent László templomban tartják meg az urnapi ájtatosságokat.

—

*** Személyi hirek.** *Buttyka* Lajos állomásfőnök 5 heti szabdságra Abbáziába utazott. Távolléte alatt a vezetést *Váradi* Ignác helyettes főnök vette át. — Dr *Miklós* Jenő a biharmegyei közkórház segédorvosa hosszabb tanulmányutra ment Berlinbe a kozmetikát tanulmányozni.

*** Ünnepélyes tagfelvétel az Urak Mária Kongregációjában.** Az Urak Kongregációja vasárnap hét uj tagot fog felavatni, az avatás bevezetéséül *Bús* Jakab Jézustársasági áldozópap néhány előadást tart a kongregációban. Az első előadás tegnap volt, ma este 6 órakor fog megtartatni a második. Az ünnepélyes tagfelvétel vasárnap reggel fél 8-kor lesz a Szent József intézet kápolnájában, ugyanakkor közös szent áldozás. A szertartást dr *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t. nyug. tábori püspök, nagyprépost végzi. Az ünnepélyen és a közös áldozáson a kongreganisták hozzátartozói is részt vehetnek. Vasárnap délben a vendégek tiszteletére a Kath. Körben a kongreganisták ebédet adnak.

*** Elmaradó választmányi ülés.** A biharmegyei és nagyváradi nőegylet elnöksége értesiti az egylet védhölgyeit és választmányi tagjait, hogy a f. hó 13-ik napjára kitüzött választmányi ülés közbejött akadályok miatt nem lesz megtartva.

*** Pályázat a gróf Tisza Lajos-alapitványi ösztöndijra.** Gróf *Tisza* Lajos nevén tudvalevőleg a vármegye kezelése alatt két 4000—4000 koronás alapitvány van. Az alapitvány ez évi kamataira tegnap érkezett be a legelső pályázat. A pályázati kérvényt *Hollóssy* Jenő joghallgató adta be az alispánhoz gróf Tisza Istvánnak cimezve. Hollóssy Jenő az ugrai választókerülethez tartozó Köröstarján községből származott s mint joghallgató, az alapitó levél kivánalmainak megfelel.

*** A nagyváradi hadosztálybiróság vezetője.** Az uj katonai perrendtartás életbeléptetésével Nagyváradon tudvalevőleg hadosztálybiróság lesz. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a nagyváradi hadosztálybirósághoz biróságvezetővé a király *Brichl* őrnagyot nevezte ki a temesvári helyőrségi biróságtól.

*** Bucsu Ujpalotán.** Az ujpalotai remek római katholikus templom Páduai Szent Antal tiszteletére van szentelve. A templombucsut, Szent Antal mai névünnepe alkalmából holnap, vasárnap tartják meg Ujpalotán. Az ünnepélyes szentmisét dr *Karácsonyi* János kanonok, a szent beszédet pedig *Fetzer* József szemináriumi lelkigazgató tartja.

*** Halálozások.** *Szathmáry* Antal, a Rákóczi-uti Moskovits-házban levő mosóintézet tulajdonosa, élete 23. évében pár heti sulyos betegség után elhunyt. Temetése ma, szombaton délután 4 órakor lesz a Szaniszló-utca 29. sz. házból. — *Herczegh* Irén hosszas szenvedés után Nagyszántón tegnapelőtt elhunyt. Temetése tegnap d. u. 3 órakor volt Nagyszántón, amikor nagy részvéttel kisérték ki a holttestet a temetőbe.

*** A második szakosztályülése a vármegyén.** Biharmegye állandó választmányának második szakosztálya tegnap ülést tartott *Száhlender* Károly elnöklete alatt. A szakosztály községi ügyekkel foglalkozott.

*** Felrobbant lőpor.** Beszterce-bányáról jelentik: Az itteni butorgyárban felrobbant egy hordó lőpor. Három munkás meghalt, egy megsebesült. A lőport pipázó munkások gondatlansága robbantotta fel.

*** A nem állami tanitókról.** Budapestről jelentik. Jankovich kultuszminiszter elkészült egy törvényjavaslattal, mely szerint a nem állami tanitók, tanárok és óvónők is tagjai lesznek az állami nyugdijintézetnek.

*** Az Asszonyi pár a Vigadóban.** A nagyváradi közönség feledhetetlen kedvencét látta tegnap viszont a Vigadó szinpadján. Már az első és a második este látni lehetett a közönség fokozó érdeklődését, mert akik egyszer látták és hallották Asszonyi Lászlót, másodszor is akarnak gyönyörködni a teljesen kifejlődött, tömör tisztán csengő baritonjában. De különben is az egész müsor fényes, müvészi szinvonalu. Boris Bianka káprázatos szépségével, rendkivül ügyes számaival ragagadja el a közönséget. Hozzájárul a ritka sikerhez Czobor Ernő kabaréés Vákár Vilmos hegedümüvész is. Ezenkivül elsőrangu mozgókép müsor is van.

*** A „Royal“ kávéházban ma és a következő napokon Puskás Béla hirneves kolozsvári cigányprimás teljes zenekara muzsikál.**

*** Kondor Ernő hangversenye a Fekete Sas kávéházban.** Kondor Ernő az országszerte hires dalkö tő és hegedümüvész ma estétől kezdve a Fekete Sas kávéházban fog saját zenekarával hangversenyezni. Kondor Ernő hegedüjével már a fél Európát meghóditotta s legutóbb a főváros zeneértőközönsége gyönyörködött esténkint játékában. A finom lelkü hegedümüvész zenekarát is a legkiválóbb erőkből szervezte s ma Kondor Ernő zenekarának hangversenye a legkiválóbb zeneesemény. A Fekete Sas kávéház agilis tulajdonosai nagy áldozatok árán hóditották el Kondor Ernőt és zenekarát a pesti éjszakákból, hogy a váradi közönség is gyönyörködhessen a zseniális dalköltő játékában.

x **Azonnalra kiadó** négy lóra berendezett istálló, kocsiszin és legénylakással, valamint egy tágas, száraz pince, bor, esetleg gyümölcslerakásra. Beőthy Ödön-u. 40.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal.

*** Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy nagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x Tapétázott modern **urilakás** ötszobás, kényelmes, mellékhelyiségekkel, központi fütés, porszivó, lift, Körösre nyiló, novemberre kiadó. Továbbá kisebbnagyobb **üzlethelyiségek** azonnalra Kugler és Andrényi uj házában Nagypiac-tér.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhirü Rádium Behémia Japán Roma hegedühur különlegességeimről. Gramofon lemez ujdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagysikerü felvételei. Saját készitményü modern cimbalmok, gramofon, hegedü és az összes hangszerek javitása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészitő.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **Kiadó lakások.** Szacsvay-utca 11. számu házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x Női fehér vászon fél cipő americai forma bőr sarokkal gombos, füzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden szinben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau americai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérnemüek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsvay-utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6 szám.

x **Aszódy uj Kávé, Tea és Jappán fölszerelések** üzlete Rákóczi-uton a Csokoládé Király cukorka üzlete mellett van. Központi főüzlet Kossuth-utca Sas-palota. Nagyságos Asszonyom! próbáljon Aszódy 8-féle zamatu pörkölt kávét vásárolni, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Kávéim egytől-egyig nemes fajok. 10 évi gyakorlatomat sokan utánozzák, de hasonló kávé nincs és soha létezni nem fog, mert pörkölési módszerem egyedüli titkom. Üzletembe csakis tiszta dolgokat tartok, egyideüleg ajánlom, hol kakaot isznak, próbáljanak 1/8 kiló Banán kakaót venni 50 fillérért. Ezen kakaó a világot meghóditotta, a Banán kakaó természetes édességénél fogva cukor fölösleges. Gyermeknapon személyesen meggyőződtem hogy a gyermekek mennyire szeretik ezen ujabb kakaót. Hizást, vérképzést elősegit. Kizárólagos eladás Nagyvárad és Biharmegye részére Rákóczi-uti uj kávé üzletben és Kossuth-utcai főüzletemben.

x **Eladó** egy cséplőgépszekrény. Cim a kiadóhivatalban.

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

„The Roosewelt Schoe"
amerikai cipők
12·50 és 16·50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit

Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.
N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

SZINHÁZ

Heti müsor.

Szombat: Sasfiók. (Étsy Emilia bucsufellépése.)

Vasárnap este; Sulamith. (Szalma Sándor bucsufellépése.)

—

Szentgyörgyi Márta bucsuja.

Kevés színésznő tudta magát annyira megkedveltetni a váradi közönséggel, mint Szentgyörgyi Márta. A mi közönségünk nemcsak nagyon követelőző is amellett egyaltalán nem áldozatkész a müvészekkel szemben, hanem még hamar rá is un mindenkire s nemcsak mindig uj darabokat, uj diszleteket, hanem uj színészeket is kiván.

Szentgyörgyi Márta kivétel. Az ő távozását mindenki öszintén sajnálja, őhelyette nem kivántmást senki. Idejövetelekor rövidesen megszerette mindenki. Eredeti naiva lett volna, de csakhamar kibontakozott drámai ereje, erős szinjátszó képessége, mely mindig nagyobb és nagyobb szerepkörre utalta. Legjobban a francia vigjátékokban állotta meg a helyét. Nagyon sok igazán kitünő szerepe volt, de soha egyetlen egy szerepet el nem ejtett, minden fellépése sikerrel járt.

Érdekes próbálkozás volt, mikor hirtelen átváltozott szubrett énekesnővé. Ebben is nagy sikere volt, sikerét pedig elsősorban fiatalos szépségének, kedvességének, temperamentumának s különösen rendkivüli tánctehetségének köszönhette. Kár, hogy a hangja gyenge és kis terjedelmü, a fizikuma pedig olyan törékeny, hogy aligha birja ki a szubrett szerepkört.

A közönség frappáns módon adott kifejezést Szentgyörgyi iránti szeretetének a tegnapi bucsu fellépése alkalmával. A hőség dacára megtelt a szinház s mindjárt, amikor Szentgyörgyi egyik legjobb szerepében, a Györgyike drága gyermekben szinpadra lépett, óriási tapsorkán fogadta. A felvonások végén is számtalanszor kihivta a közönség s ekkor látható volt az a rengeteg csokor, virágállvány és ajándéktárgy, mellyel müvésznőt megtisztelték.

Ha kedve lesz visszatérni Szentgyörgyinek Váradra, itt mindig szerettel és örömmel fogják fogadni. —ő.

—

Kállay Jolán bucsuja. Csütörtökön este félház előtt bucsuzott *Kállay* Jolán. Nem érdemelte meg Nagyváradtól, hogy ilyen közönyösen bucsuztassák. Mi mindig elismertük, hogy benne igen szerencsésen egyesülnek a szubrett-primadonnai kvalitások. Meggyőződésünk, hogy távozása után sokáig fogjuk emlegetni. Különben a bucsuest haneulata nagyon meleg volt, virág is hullott és a kis közönség ünnepelte a távozó primadonnát.

SPORT

Az Élesd—Solyomkői kiránduláson részt venni szándékozó iparostanonciskolai tanulókkal és tanerőkkel tudatom, hogy a találkozás vasárnap reggel 6 órakor az iparostanoncotthonban. Sztaroveszky-utca 15 szám. Szüts Izsó, iparisk. igazgató.

NYILTTÉR

Kérelem.

Ezuton is felkérem az összes bankigazgató urakat, ugyszintén másokat is, hogy Halász Sándor nevü fiamnak (kőmives) ne hitelezzenek, mert érte semminemü fizetési kötelezettséget el nem ismerek.

Tisztelettel
Halász Lajosné
háztulajdonosnő.

KÖZGAZDASÁG

Az egyesült margitai bank. A Tiszántul már megirta, hogy a margitai bankok fuzionáltak. Az uj bank „Egyesült Margitai Takarék" cimmel alakult meg egy és félmillió alaptőkével. Vezérigazgatója: *Berger* László, a volt Margitai Takarékpénztár igazgatója lett.

—

Gabona üzlet.

Buza októberre	13.20
Buza 1915. áprilisra	13.38
Rozs októberre	9.60
Zab októberre	8.13
Tengeri májusra	7.80
Tengeri juliusra	7·94
Tengeri 1915. május	7.53

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	781.—
Osztrák hitelrészvény	603.50
4%-os koronajáradék	80.10
Osztr. magy. államv.	687.—
Jelzálogbank	402.—
Leszámitoló és pénzváltó	492.—
Hazai bank	275.—
Magyar bank	492.—
Keresk. bank	3570.—
Rimamurányi	611.50
Salgótarjáni kőszén	680.—
M. Alt. Kőszénbánya	1005.—
Közuti vasut	589 50
Városi villamos	312.—
Adria	574.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRÜGER ALADÁR.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Marknál szerzi be.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és T.RSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt.** Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradi sört!

mert szin, iz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállit. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Belépési felhivás

a

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet

12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.
kebelében müködő

FILLERES TAKARÉK ÉS SEGÉLYSZÖVETKEZET

1914 máj. 1-én uj évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jegyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészről a tagok részére kisebbszerü hetenként ismétlődő betétek által a vagyongyüjtést lehetővé tegye, másrészről, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOGBANK helyiségében (Bémer-tér, Lévay-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesithetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár utján portómentesen teljesithetik.

A beiratkozásnál üzletrészenkint 10 fillér beiratási dij fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállitott könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet

Szölőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ

cementkereskedőnél,

Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

MEGNYILT! MEGNYILT!

Az

uj csipke, himzés, harisnya áruház

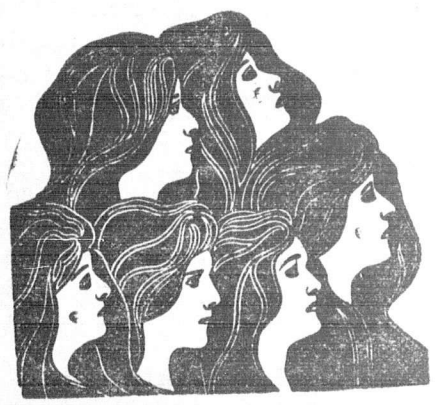
Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző ujdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ.

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valodi **kölniviz, kölniviz-szappan és puder** minden jobb drogueriában, illatszer és gyógytárban kapható.

Ügyeljünk a pontos cimre: **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz.**

Minden hasonlónevü utánzatot utasitsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon: **Farkas István** drog. és **Darvas István** Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. **Európai hirü 41° C. meleg természetes hévviz.**

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi lobknál, csonttörések és visszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1·60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kivül mórfürdők is vannak rendszeresitve. Modern uszoda uszás tanitással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendü zene. Kitünő konyha. Villanyvilágitás. Telefon. Interurbán.

Kényelmes vasuti összeköttetés.

Dancs István.

Prospektust kivánatra küld a bérlőség.

Egész nyáron Kakuczi János hirneves erdélyi zenekara hangversenyez.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete.

CÉL: a keresztény polgárok tömörítése minden romboló áramlattal szemben; a vallásos és hazafias érzés istápolása, a keresztény közönség közt az összetartás fokozása.

JELSZÓ: a szeretet egyesít, az egység erőt ad.

Tagsági díj egy évre 1 korona, melynek fejében a tag megkapja a havi füzeteket, naptárt ingyen jogi tanácsadásra tarthat igényt s részt vehet a Népszövetség ünnepélyein és értekezletein.

Katholikus Népszövetségi Otthon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezetének tagjai részére alakult társas kör. **Tagsági dij egész évre négy kor.** Helyisége a Katholikus Kör épületében, Szilágyi Dezső-utca 5. szám alatt van.

A Katholikus Népszövetség jogvédő irodája

A népszövetségi tagoknak ingyen ad jogi tanácsot minden közigazgatási, peres, perenkívüli, telekkönyvi, adóügyben stb.
Hivatalos órák: minden pénteken délután 6-tól fél 8-ig.
Hivatalos helyiség: a Katholikus Népszövetségi Otthon könyvtári helyisége.

Népszövetségi Hitelszövetkezet

Célja a népszövetségi tagok takarékosságát előmozdítani és tagjait az alapszabályokban körülírt határok közt segíteni. Jelzálogi kölcsönt ad. Elfogad betéteket.
Heti 20 filléres befizetések mellett működik.
Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthon helyiségében van, a hol a heti befizetések minden héten hétfőn és csütörtökön d. u. 2—5 óra közt eszközöltetnek.

A Katholikus Népszövetség biztosító osztálya.

Előnyös feltételek mellett elfogad **életbiztosításokat** tőkére vagy életjáradékra, halál vagy elérés esetére. Elvállal továbbá
leánykiházasítási és fiúellátási biztosításokat is.
Elfogad biztosításokat:
tűz, villámcsapás, légszesz- és kazánrobbanás által okozható károk ellen.
Törés által okozható károk ellen, **szállitmányi** károk ellen, betöréses **lopás-, jég-, baleset-, szavatossági** károk ellen
Óvadékbiztosításokat, sikkasztás elleni, valamint **állatbiztosításokat,** végül útipodgyászbiztosítást.
Általában foglalkozik a **biztosítás minden ágazatával,** a lehető legolcsóbb feltételek mellett.
Részletes felvilágosítással a csoportvezetők, illetve a biztosító osztály szolgálnak.
Hivatalos helyisége a Katholikus Népszövetségi Otthonban van. **Hivatalos órák** hétköznapokon d. u. 3—6 óráig.

Belépési felhivás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében müködő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év julius hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hivja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az uj évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerinti számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállitott befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár utján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek utján való takarékosságra buzditani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégiteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyü módot nyujtani. A szövetkezeti tagok a teljesitett befizetések 4/5 részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkéjüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási dij fizetendő. Késedelmes befizetéseknél pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

Értesitjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bècsi biztositó társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztositó irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemü biztositás u. m.

tüz, jég, betörés, üvegtörés, szállitmány és életbiztositás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető.

Ugyancsak átvettük a

Providentia biztositó társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztositásokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágositással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

¼ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Féliksz-fürdőbe induló fürdővonatok.

Nagyvárad és Váradvelence állomásairól

Nagyvárad	állomásáról	ind.	reggel	4	ó.	35	p.	érk.	Féliksz-fürdőbe	reggel	5	ó.	02 p.
V.-Velence	„	„	„	4	„	47	„	„	„	„	5	„	02 „
Nagyvárad	„	„	d. e.	8	„	00	„	„	„	d. e.	8	„	33 „
V.-Velence	„	„	„	8	„	10	„	„	„	„	8	„	33 „
Nagyvárad	„	„	„	10	„	00	„	„	„	„	10	„	33 „
V.-Velence	„	„	„	10	„	10	„	„	„	„	10	„	33 „
Nagyvárad	„	„	d. u.	2	„	30	„	„	„	d. u.	3	„	03 „
V.-Velence	„	„	„	2	„	40	„	„	„	„	3	„	03 „
Nagyvárad	„	„	„	4	„	55	„	„	„	„	5	„	23 „
V.-Velence	„	„	„	5	„	00	„	„	„	„	5	„	23 „
Nagyvárad	„	„	„	5	„	35	„	„	„	este	6	„	03 „
V.-Velence	„	„	„	5	„	43	„	„	„	„	6	„	03 „
Nagyvárad	„	„	este	8	„	31	„	„	„	„	9	„	03 „
V.-Velence	„	„	„	8	„	41	„	„	„	„	9	„	03 „

Féliksz-fürdőből visszautazás

Féliksz-fürdőből	ind.	reggel	7	ó.	45	p.-kor.	érk.	Nagyváradra	d. e.	8	ó. 20 p.-kor.
„	„	d. e.	8	„	40	„	„	„	„	9	„ 10 „
„	„	„	10	„	39	„	„	„	„	11	„ 10 „
„	„	d. u.	3	„	10	„	„	„	d. u.	3	„ 40 „
„	„	este	6	„	59	„	„	„	este	7	„ 30 „
„	„	„	9	„	10	„	„	„	„	9	„ 40 „
„	„	éjjel	10	„	32	„	„	„	éjjel	11	„ 00 „

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egész idényre szerződtetett hirneves zenekara a Nagyvendéglő terasszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségü Kőbányai sörök, konyha házikezelésben, mérsékelt étlap árak állanak a nagyérdemü közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hirneves tárogatós közremüködik. Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, szerpentin és tüzijátékkal egybekötve minden belépési dij nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félix-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.